

Minuta Consiliului Consultativ din data de 30 octombrie 2025

30 octombrie 2025, 10:00 – 12:30

Introducere

Președintele ANCOM urează bun venit participanților la Consiliul Consultativ organizat pe marginea proiectelor deciziilor privind identificarea pieței relevante din sectorul comunicațiilor electronice corespunzătoare serviciilor de acces local la puncte fixe și, respectiv, privind desemnarea societății „Digi Romania” – S.A. ca furnizor cu putere semnificativă pe piața serviciilor de acces local la puncte fixe și impunerea de obligații în sarcina acesteia. Președintele ANCOM îi dă cuvântul Directorului Direcției Reglementare Economică, pentru prezentarea documentelor de pe ordinea de zi.

1. Adoptarea Agendei

Reprezentantul ANCOM solicită observații asupra agendei propuse pentru ședința Consiliului Consultativ. În lipsa oricăror observații, agenda este aprobată în forma propusă de ANCOM.

2. Minuta întâlnirii anterioare

Directorul Direcției Reglementare Economică solicită observații asupra minutei Consiliului Consultativ din data de 10 aprilie 2025, care a avut ca obiect proiectul de decizie pentru modificarea și completarea Deciziei președintelui Autorității Naționale pentru Administrație și Reglementare în Comunicații nr. 376/2013 privind procedura de solicitare și emitere a licențelor de utilizare a resurselor de numerotație, precum și pentru completarea Deciziei președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Comunicații nr. 144/EN/2006 privind implementarea portabilității numerelor.

În lipsa oricăror observații, minuta este aprobată în forma propusă de ANCOM.

3. Proiectele deciziilor privind identificarea pieței relevante din sectorul comunicațiilor electronice corespunzătoare serviciilor de acces local la puncte fixe și, respectiv, privind desemnarea societății „Digi Romania” – S.A. ca furnizor cu putere semnificativă pe piața serviciilor de acces local la puncte fixe și impunerea de obligații în sarcina acesteia

Directorul Direcției Reglementare Economică îi dă cuvântul Șefului Serviciului Analize Economice, din cadrul Direcției Reglementare Economică, pentru a prezenta sinteza observațiilor primite în perioada de consultare publică pe marginea proiectelor de decizie. Aceasta prezintă pe scurt cele mai importante observații primite, ce au fost incluse în sinteza observațiilor publicată pe pagina de internet a ANCOM.

Reprezentantul ANCOM solicită alte observații în afară de cele transmise pe perioada consultării publice a proiectului.

CEO Digi Romania mulțumește pentru oportunitatea de a dezbate public această decizie. Acesta este de părere că decizia de a identifica Digi Romania drept operator cu putere semnificativă într-un număr mai mare de 6.000 de localități din România, printre care se numără și zece municipii importante de la noi din țară și în care Digi Romania e printre puținii operatori cu fibră optică dezvoltată, este profund greșită, menționând că nu sunt un furnizor monopolist, ci un operator privat, creat în 1992, și care s-a dezvoltat într-o piață liberă, în unul dintre cele mai de succes sectoare de la noi din țară – telecomunicațiile. Face o scurtă trecere în revistă a pieței telecom din România, un sector puternic și de succes, menționând factorii care au făcut posibil acest lucru: liberalizarea pieței din 2003, accesul la tehnologie, prețuri mici în ultimii ani față de acum 10-15 ani, spiritul antreprenorial și deschis, dar și apetitul utilizatorilor finali. Acești factori au permis operatorilor să investească și să se dezvolte. Consideră că dacă decizia va fi adoptată, aceasta ar

lipsi România de infrastructuri alternative, ar duce competiția spre o singură infrastructură, ar descuraja operatorii concurenți ai Digi Romania de a dezvolta propriile rețele, nu doar în cele peste 6000 de localități (dând exemplu că, speculativ vorbind, în 5 ani s-ar putea întâmpla ca Digi să fie desemnat operatorul cu putere semnificativă și la nivelul municipiului București, ceea ce le-ar permite celorlalți operatori să nu mai dezvolte rețele, ci doar să vină la cost sau sub cost pe rețeaua Digi). Acesta consideră că ar fi o greșeală majoră. Precizează că dacă decizia va fi adoptată în forma care se dezbate astăzi ar afecta semnificativ modelul de business al Digi, care în ultimii 20 de ani a investit peste 7 miliarde de euro pentru a ajunge unde sunt astăzi, mai mult de jumătate din bani fiind investiți în rețele fixe, fiind 100% investiție privată, fără ajutor de stat. Acesta crede că se vorbește de un anti-vis în România: ai muncit, ai reușit, ai succes, ești reglementat – dar astfel încât să fii obligat să schimbi modelul de business. Acesta încheie spunând că orice decizie de acest fel va schimba modul de business și va avea efect negativ direct asupra clienților Digi Romania. În continuare, dă cuvântul consultantului Digi Romania pentru a prezenta și aspectele tehnice.

Un consultant al Digi Romania dorește să puncteze câteva aspecte tehnice pe care consideră că Autoritatea nu le-a tratat corespunzător în răspunsul său din sinteza observațiilor. Acesta începe cu câteva aspecte generale privind lipsa de necesitate a reglementării unei piețe care este de departe cea mai de succes piață din Europa și care prezintă toate caracteristicile unei piețe competitive. În acest sens, prezintă aspectele tehnice referitoare la reglementarea pieței de acces la internet, cu accent pe argumentele care indică un caracter competitiv al pieței din România. În continuare, subliniază faptul că ANCOM nu a justificat în mod clar de ce consideră necesară reglementarea unei piețe care, conform datelor disponibile, prezintă toate caracteristicile unei piețe concurențiale, enumerându-le: România are, de peste 15 ani, cele mai mici prețuri la accesul la internet din Europa, atât la nivel de abonament, cât și raportat la costul pe megabit; vitezele de acces sunt printre cele mai mari din Europa, iar nivelul de satisfacție a consumatorilor este foarte ridicat (peste 90%, conform studiului realizat de ANCOM); indicatorii pieței s-au îmbunătățit semnificativ în ultimii ani: acoperirea rețelelor a crescut, inclusiv a rețelelor gigabit, iar prețurile au scăzut în termeni nominali. În ceea ce privește comportamentul Digi, acesta arată că, deși deține o poziție dominantă de peste 5 ani (aproape 70% cotă de piață), operatorul nu a abuzat de această poziție. Din contră, a redus prețurile, a investit masiv în infrastructură (mii de localități acoperite cu fibră optică) și a menținut servicii de calitate, ceea ce explică preferința utilizatorilor finali pentru Digi. Alegerea liberă a consumatorilor pentru cea mai bună ofertă este considerată motivul principal pentru cota ridicată de piață. Este menționată necesitatea unor răspunsuri clare din partea ANCOM cu privire la: care sunt „forțele” care determină operatorul dominant să nu abuzeze de poziția sa și care sunt suspiciunile care justifică concluzia că există un potențial de abuz, în condițiile în care istoricul arată contrariul. Consultantul Digi Romania precizează că, în analiza precedentă, ANCOM a concluzionat că simpla cotă de piață nu este un indicator suficient pentru abuz și că legislația concurenței este suficientă pentru prevenirea unor astfel de situații. De asemenea, este menționat faptul că Digi, conform definiției ANCOM, este dominant pe piețele locale de peste 15 ani, fără să existe vreun caz de abuz, ci, dimpotrivă, a scăzut prețurile și a investit continuu. În final, acesta își exprimă speranța că, în etapa următoare, Comisia Europeană va solicita clarificări privind contradicția dintre condițiile care indică o piață concurențială și concluziile ANCOM, având în vedere că această întrebare a fost ridicată și în consultările anterioare.

Consultantul Digi Romania subliniază că nu s-au analizat suficient efectele măsurii de reglementare propuse. Acesta își exprimă opinia că decizia este profund injustă, întrucât operatorul Digi a respectat toate cerințele statului român, investind constant timp de 25 de ani, reinvestind profitul și oferind utilizatorilor cele mai bune servicii, la cele mai bune prețuri. În tot acest timp, ANCOM nu a identificat nici măcar o singură acțiune din partea Digi Romania care să contravină intereselor utilizatorului sau intereselor statului român. Critica principală este că măsura penalizează un operator performant și avantajează operatorii care nu au investit, au destructurat rețele și acum invocă dezavantaje. De asemenea, consultantul Digi Romania evidențiază că diferența majoră între Digi și ceilalți operatori constă în modelul de business orientat pe investiții pe termen lung, spre

deosebire de strategia altora de a retrage profitul anual, concluzionând că situația actuală este rezultatul lipsei de investiții din partea competitorilor, iar nu al unei poziții abuzive din partea Digi Romania.

Președintele ANCOM solicită reprezentantului Digi Romania abordarea subiectului dintr-o perspectivă tehnică, mai puțin emoțională, subliniind că aspectele emoționale sunt înțelese de toți participanții. Acesta precizează că prevederile discutate sunt stabilite prin reglementări europene, iar obligațiile României nu sunt recente, ci fac parte din angajamentele asumate ca stat membru al Uniunii Europene. În cazul în care apar greșeli, există un mecanism de control exercitat de Comisia Europeană și subliniază faptul că, din anul 2009 și până în prezent, nu au existat plângeri din partea operatorilor la adresa Autorității, ANCOM fiind dată ca exemplu pozitiv pentru echilibrul menținut între dereglementare și supra reglementare, spre deosebire de abordările mai stricte din alte state membre a Uniunii Europene. ANCOM a înțeles modelul de business și a sprijinit tranziția digitală, creând avantaje pentru Romania și o piață concurențială care permite operatorilor să se dezvolte. Președintele ANCOM subliniază faptul că ANCOM este un partener, nu un adversar, și rămâne deschisă dialogului și colaborării pentru dezvoltarea pieței.

În ceea ce privește partea „tehnică”, consultantul Digi Romania precizează că va evidenția câteva aspecte tehnice din analiza Autorității, care pot stimula în continuare creșterea pieței din România și investițiile, dorind să scoată în evidență posibile efecte la care ANCOM nu s-a gândit. Pe partea de definire a pieței, acesta menționează că Digi a susținut faptul că infrastructura de cupru este necesar a fi inclusă în piață, în special pentru impactul ei la nivelul pieței de gros. Până acum, reglementarea a considerat că prezența unei rețele de cupru reprezintă o oportunitate foarte bună pentru operatori de a-și extinde rețelele. De asemenea, ignorarea impactului rețelelor mobile, atât în ceea ce privește serviciile furnizate la puncte fixe, cât și serviciile furnizate la puncte mobile, reprezintă o modificare semnificativă față de analiza de piață anterioară, analiza actuală fiind realizată fără argumente foarte solide, din punctul de vedere al Digi Romania. Astfel, în trecut, ANCOM considera serviciile furnizate la puncte fixe prin tehnologii mobile parte din aceeași piață cu serviciile pe infrastructuri fixe, dar acum le separă pe baza a două argumente: scăderea numărului de conexiuni și un studiu privind vitezele medii. Digi Romania consideră că scăderea conexiunilor este irelevantă pentru definirea pieței, iar studiul cu privire la vitezele medii analizate de ANCOM pe eșantionul respectiv nu reflectă experiența pe care utilizatorii o pot avea pe rețelele 4G/5G, mai ales că multe din serviciile fixe pe rețele mobile astăzi se folosesc pentru aplicații de tip M2M, camere video, rețele de backup, iar ANCOM nu au reușit să scoată din calcul aceste rețele care, în cea mai mare parte, sunt oprite, și atunci când se calculează viteza medie, evident că scade. În plus, ANCOM nu ia în considerare creșterea acoperirii cu rețele 5G care au capacitatea de a oferi viteze comparabile cu rețelele fixe. Excluderea acestei tehnologii are impact pe piața de gros. În condițiile în care serviciile furnizate pe rețele mobile sunt în aceeași piață cu rețelele fixe, se creează o alternativă viabilă pentru consumatori în situația în care Digi va decide, ipotetic, să-și manifeste puterea de piață și să abuzeze de poziția sa. În privința serviciilor furnizate la puncte mobile, au fost furnizate multe argumente, considerând că, în special în zonele rurale, acestea sunt un substitut evident pentru serviciile fixe, deoarece majoritatea utilizatorilor accesează internetul prin telefon, nu prin calculator, chiar ANCOM menționează penetrarea scăzută a calculatoarelor în aceste zone. Utilizatorii accesează internetul fix prin rețele Wi-Fi de pe telefon, pe rețelele 3G/4G/5G. În opinia sa, utilizatorii nu au dificultăți în a alterna între serviciile fixe și mobile.

De asemenea, consultantul Digi Romania contestă concluzia ANCOM că testul monopolistului ipotetic nu se respectă. Din datele ANCOM reiese că, dacă un operator monopolist ar crește prețurile cu 20%, 26% dintre utilizatori ar renunța la serviciile fixe, ceea ce ar duce la scăderea veniturilor. Acest rezultat demonstrează matematic că testul este trecut, indicând că serviciile fixe și mobile fac parte din aceeași piață. Deși susține în finalul răspunsului că admite parțial acest lucru, ANCOM afirmă că studiul a fost prea mic și poate fi nerelevant, cu toate că îl utilizează în alte situații. Totodată, acesta precizează că ANCOM nu a aplicat testul celor trei criterii prevăzut de

reglementările europene pentru definirea piețelor de gros: bariere de intrare ridicate și netranzitorii, lipsa tendinței spre concurență și insuficiența reglementărilor de concurență, poziția Digi Romania fiind că acest test ar trebui realizat. Consultantul Digi Romania admite că Directiva prevede posibilitatea ca pentru piețele relevante definite să nu se efectueze testul, însă consideră că piața din România este atipică ca și caracteristici – piață dinamică, cu prețuri foarte mici și un operator alternativ (Digi) care a devenit operatorul cel mai puternic din piață – ceea ce impune efectuarea testului, care, din punctul de vedere al Digi Romania, nu va fi trecut pentru că barierele ridicate și non-tranzitorii nu există, dovadă fiind intrarea Digi pe piețe noi și pe piețe în care erau alți operatori, mai mult, prezența operatorilor mari alternativi (Orange, Vodafone) cu rețele mobile, cu posibilitatea de a da servicii fixe pe baza infrastructurii mobile, fapt ce confirmă că barierele nu există.

Cu privire la existența unei structuri de piață care nu tinde către concurență efectivă în orizontul de timp al analizei, consultantul Digi Romania este de părere că factorul determinant este echilibrul creat de mixul pe care Digi îl oferă, care, din punctul lor de vedere, nu se va schimba în viitor. Mai mult, consultantul consideră că echilibrul pe piața de astăzi și modul în care Digi a ajuns la o cotă de 70% este reflectarea condițiilor pe care Digi le oferă pe piață. Odată ce Digi nu va mai oferi acele condiții, echilibrul va fi afectat. De asemenea, acesta precizează că există permanent o presiune concurențială asupra Digi pentru a menține aceste condiții excepționale pentru utilizatori, contrar a ceea ce susține ANCOM. Consultantul consideră că Autoritatea nu realizează că, prin măsura de deschidere a accesului la rețeaua Digi, garantează modificarea permanentă a unui model de business de succes care a adus Digi la nivelul actual. Deschiderea accesului la rețeaua Digi în localitățile unde operatorul este considerat dominant va elimina orice posibilitate de intrare a unor noi operatori în aceste localități, creând un monopol reglementat și închizând legal piețele de gros. În plus, consultantul contestă testul de proporționalitate invocat de ANCOM, deoarece ANCOM nu a spus care este problema pe care vrea să o rezolve, așteptările reglementării nu sunt precizate și nu s-au analizat costurile care decurg din reglementare. Consultantul Digi consideră că ANCOM subvaluează impactul asupra investițiilor în sector și atrage atenția că, dacă modelul de business Digi, bazat pe prețuri mici și servicii bune, va fi sancționat prin obligația de a deschide rețeaua, acționarii vor alege să investească în alte piețe unde investițiile sunt respectate. Consultantul concluzionează că decizia ANCOM poate avea efecte negative asupra dezvoltării pieței.

Directorul Direcției Reglementare Economică ANCOM răspunde că piața din România a evoluat bine și are o acoperire ridicată a rețelelor de mare viteză. Nu a fost propusă o reglementare la nivel național, ci reglementarea vizează doar acele zone cu poziție dominantă. Din comentarii reiese că sunt negate toate măsurile la nivel european, afirmând că reglementarea fostului monopolist a dus automat în toată Europa la lipsă de investiții, ceea ce este fals. Modelul de reglementare este bazat pe scara investițiilor, se dă acces operatorului la servicii și apoi își dezvoltă rețea. Modelul european bazat pe acces la servicii a stimulat investițiile.

Consultantul Digi Romania nu este de aceeași părere și consideră că barierele structurale nu pot fi depășite prin acces indirect și că modelul „scării investițiilor” nu mai este relevant, ceea ce ar impune un model bazat pe infrastructură, argumentându-și părerea cu exemple din sinteza observațiilor/expunerea de motive.

Referitor la interpretarea dată de Digi definiției operatorului cu putere semnificativă, reprezentantul ANCOM subliniază că aceasta nu depinde de cine a investit, ci de capacitatea operatorului de a acționa independent față de consumatori, clienți și concurență.

Reprezentantul ANISP susține că Digi Romania manifestă un comportament independent pe piața cu amănuntul, oferind exemplul interconectărilor IP. Spre deosebire de ceilalți operatori care fac peering între ei, Digi Romania evită acest lucru de mulți ani, ceea ce obligă operatorii să schimbe trafic prin Frankfurt sau să cumpere serviciul de IP tranzit global, la un preț aproximativ de trei ori mai mare decât media pieței.

Un membru din Consiliul de administrație al Digi Romania consideră că decizia ANCOM cuprinde inadvertențe juridice, deoarece reglementarea vizează doar Digi Romania, deși există și alte localități cu un singur furnizor, care nu este Digi. Acesta susține că reglementarea descurajează investițiile și penalizează operatorul care investește, prin costuri suplimentare precum taxa pe stâlp și chirii, ceea ce este perceput de către Digi ca o formă de „naționalizare” a rețelei. De asemenea, el consideră că decizia transmite un mesaj negativ către antreprenorii români, afectând un model de business de succes și menționează că va contesta decizia ANCOM în instanță, în cazul în care aceasta va intra în vigoare și va fi aplicată.

Reprezentantul ANCOM aduce o precizare, respectiv că grupul Digi are deja contracte de acces la rețelele altor operatori în state membre precum Spania și Italia, ceea ce arată deschiderea pentru acorduri comerciale sau reglementate ex ante, după caz, practică existentă în toate țările Uniunii Europene. Digi este beneficiar al accesului în alte state. Astfel, reglementarea accesului este un mijloc de stimulare a concurenței, oferind utilizatorilor posibilitatea de a alege, mai ales în zonele rurale, unde barierele sunt mari și lipsesc infrastructurile dezvoltate în paralel. De asemenea, reprezentantul ANCOM menționează că, în prezent, 70% din populația României beneficiază de competiție pe bază de infrastructuri, dar, în zonele vizate de reglementare se dorește replicarea modelului european pentru a aduce avantaje utilizatorilor finali – avantajul de a avea posibilitatea de a alege din mai multe oferte.

CEO Digi Romania confirmă că Digi are acces la infrastructura altor operatori în unele țări, dar subliniază că, în Spania, compania deține o rețea proprie de fibră optică mai mare decât cea din România, diferența fiind dată doar de dimensiunea țării. Spre deosebire de reglementarea propusă în România, toate acordurile din alte piețe europene (Spania, Portugalia, Belgia) au fost negociate bilateral, pe baze comerciale și principii de profitabilitate pentru operatorul gazdă, nu pe principii de cost impuse ex ante. La această intervenție, reprezentantul ANCOM clarifică faptul că reglementarea nu impune principii de cost, ci prevede tarife echitabile și rezonabile, lăsând operatorului libertatea de a stabili un preț care să remunereze serviciul prestat. Tot acesta subliniază că nu este vorba despre servicii neremunerate sau remunerate sub costuri.

Consultantul Digi Romania consideră că măsura ANCOM este o capcană, deoarece o reglementare care nu spune la ce preț se face accesul este o reglementare incompletă la care se va interveni ulterior.

Președintele ANCOM consideră că definițiile și previziunile prezentate de Digi sunt contrare principiilor concurențiale europene și bazate pe presupuneri subiective. Acesta punctează că reglementarea urmărește interesul utilizatorului final și respectă rigorile legislative și obligațiile europene, fără a afecta modelul de business al operatorilor, ci menținând echilibrul între supra-reglementare și dereglementare. Deschiderea rețelei nu echivalează cu pierderea investiției. În plus, dacă abordarea ANCOM este validată de Comisia Europeană, aceasta va reprezenta un avantaj pentru operatori și va fi aplicată și în alte piețe europene. În cazul în care nu se confirmă, Comisia va spune care este abordarea. Totodată, subliniază că nu este impus un șablon unic de către Comisie, lăsând fiecărei țări libertatea de a-și defini propriul model și amintește că orice decizie ANCOM este poate fi atacată în instanță, caz în care operatorii își pot susține poziția cu argumente tehnice și juridice. Dacă instanța confirmă poziția operatorului, se va revizui. Dacă ANCOM are dreptate, Digi va trebui să se adapteze și să implementeze pașii necesari. Președintele ANCOM este de părere că deschiderea pieței nu va descuraja investițiile, iar Digi își va găsi un model de business adaptat noilor condiții, conform tendințelor europene. De asemenea, acesta precizează că perioada de consultare a fost extinsă pentru a asigura o abordare echilibrată și că reglementarea urmărește respectarea legislației și protejarea utilizatorului final, fără a afecta competitivitatea pieței.

Avocatul Digi Romania ia cuvântul și își exprimă respectul față de Autoritate, echipă și operatorii implicați, subliniind contribuția tuturor la succesul pieței telecom din România, recunoscut la nivel european. El subliniază că afirmațiile și argumentele Digi nu sunt emoționale, ci bazate pe expertiză

tehnică și experiență acumulată în decenii de muncă intensă. În continuare, acesta solicită consemnarea corectă în minută a celor precizate, menționând că rezultatele actuale nu sunt întâmplătoare, ci sunt consecințele unei capacități extraordinare de anticipare și adaptare la nevoile pieței. În același timp, este evidențiată diferența de perspectivă între Autoritate și operatori, precum și rolul unor persoane-cheie care au contribuit la dezvoltarea sectorului, atât din perspectiva reglementatorului, cât și a operatorului. În final, se menționează disponibilitatea Digi Romania de a respecta procedurile legale, dacă este necesar.

Președintele ANCOM reiterează deschiderea către dialog și aprecierea argumentelor tuturor părților implicate, inclusiv ale operatorilor mari și mici. Acesta evidențiază faptul că schimbările majore în piața telecom nu sunt determinate de Autoritate, ci de reglementările europene, care vor modifica inevitabil modelele de business. ANCOM își dorește să mențină o piață concurențială și să evite blocarea inovației, analizând modele din alte țări și colaborând cu Comisia Europeană. Este menționat faptul că sectorul comunicațiilor și cel energetic sunt esențiale pentru digitalizarea României, iar perioada de consultare a fost extinsă pentru a permite o dezbatere amplă, având în vedere că ne aflăm într-un punct de inflexiune, aceasta fiind doar o etapă, nu un final.

Avocatul extern Digi Romania intervine și subliniază importanța celor două piețe – energie și telecom – pentru progresul țării și își exprimă preocuparea că, în loc ca reglementatorul din energie să adopte bunele practici din telecom, se întâmplă invers: reglementatorul telecom pare să se îndrepte către modelul din energie, considerat falimentar. Argumentul se bazează pe comparația dintre prețurile și calitatea rețelelor din energie (ridicate și slabe) versus telecom (competitive și performante). Acesta solicită consemnarea acestei poziții în minută, menționând că preocuparea este rațională, nu emoțională.

La întrebarea președintelui ANCOM adresată reprezentanților Autorității cu privire la răspunsuri suplimentare pe marginea celor dezbătute, directorul Direcției Reglementare Economică aduce clarificări privind poziția ANCOM față de neinclusiunea ADSL-ului în piață, respectiv clarifică faptul că ADSL nu mai reprezintă o presiune concurențială asupra Digi, deoarece rețeaua de cupru este aproape inexistentă (sub 10% acoperire, scădere masivă de la 3000 la câteva sute de localități).

Pornind de la această poziție, are loc un dialog între reprezentanții ANCOM și cei Digi ce vizează includerea ADSL în analiza pieței și relevanța acestei tehnologii în contextual actual. Digi Romania precizează că aceasta a existat în trecut în aproape toate localitățile, iar decizia de dezafectare nu este responsabilitatea lor și consideră că analiza ar trebui să țină cont de faptul că rețelele au fost moștenite și nu modernizate. Reprezentantul ANCOM răspunde că nu are relevanță, analiza nefiind făcută pornind de la subvenții sau finanțare, ci pe realitatea din piață, care arată că numărul localităților în care exista ADSL a scăzut semnificativ de la 3000 la câteva sute, și urmează să dispară în orizontul de timp al analizei. CEO Digi subliniază că Digi a modernizat rețeaua veche din anii 2000, spre deosebire de alți operatori care au ales să renunțe la ele, considerând că alegerile făcute de alți operatori se impută Digi Romania. Reprezentantul ANCOM precizează că nu li se impută, iar în cadrul analizei s-a precizat doar că această rețea nu creează presiuni concurențiale asupra Digi. În discuțiile recente la nivel european (Digital Networks Act), poziția ECTA, reprezentată de dl. vicepreședinte executiv al Digi, dl Popoviciu, este că ar trebui păstrată reglementarea SMP ca urmare a succesului pe care acest tip de reglementare ex-ante și a contribuției la concurență în Europa.

Consultantul Digi Romania solicită să primească răspuns la întrebarea adresată, respectiv „de ce Digi nu a abuzat de puterea de piață în ultimii 20 de ani, dacă nu există constrângeri concurențiale” și contestă estimarea Autorității conform căreia abuzul va deveni iminent.

În replică, Directorul Direcției Reglementare Economică ANCOM precizează că s-au schimbat condițiile din piață - în zonele în care Digi este desemnat cu putere semnificativă este singurul furnizor capabil să se comporte independent, spre deosebire de analiza anterioară, în care am constatat că la nivel cu amănuntul există concurență la nivel național. În actuala analiză, Autoritatea

a constatat că într-o anumită parte din țară există presiuni concurențiale care pot limita un eventual abuz al Digi, și într-o altă parte, zona A1, presiunile concurențiale sunt insuficiente pentru a împiedica un eventual comportament abuziv al operatorului Digi.

Consultantul Digi Romania afirmă că singura diferență față de analiza precedentă este dispariția ADSL, fiind doar o diferență dată de definiție, nu de dinamica pieței. Reprezentanții ANCOM punctează că diferența este în mod evident legată de evoluția pieței.

Președintele ANCOM subliniază că analiza pieței trebuie să se bazeze pe realitatea actuală, nu pe situația de acum 5-10 ani. Dispariția ADSL este un fapt, nu o greșală a Autorității, iar reglementatorul nu are rolul de a interveni în deciziile operatorilor privind modernizarea rețelelor. Analiza se face conform parametrilor stabiliți la nivel european, aceiași pentru toate statele membre, iar Autoritatea aplică legislația europeană și națională pe piața definită. Dacă parametrii sunt considerați incorecți, contestarea trebuie adresată Comisiei Europene.

Directorul Direcției Reglementare Economică ANCOM răspunde că cele două servicii (fix și mobil) nu sunt substituibile, ci complementare. Un exemplu este chiar cel invocat de consultantul Digi: cetățenii care au rețea fixă acasă, dar folosesc și rețeaua mobilă. De ce ar plăti un utilizator două abonamente, unul pentru un serviciu fix și unul pentru un serviciu mobil, dacă i-ar fi suficientă rețeaua mobilă? Exemplul invocat arată că aceste servicii nu sunt substituibile.

Un reprezentant Digi Romania susține ca reglementarea ANCOM pleacă în mod eronat de la premisele unui viitor abuz, în condițiile în care respectiva companie nu a abuzat.

Președintele ANCOM răspunde că aceasta este definiția unei reglementări ex-ante, să anticipezi și să creezi mecanismul ca piața să poată reacționa, iar utilizatorul să poată fi protejat. Totodată, toate demersurile ANCOM sunt supervizate de Comisia Europeană, un garant al corectitudinii și obiectivității.

Reprezentantul Orange apreciază că această reglementare este necesară. Piața analizată se află într-un proces accelerat de concentrare. Indicele HHI a crescut, este mult peste ce ar trebui să fie, și cota de piață de peste 70% a unuia dintre operatori justifică această reglementare, pentru că, la această dimensiune, economiile de scop și scară împing în sus cota de piață într-un mod mecanic, estimând că în cinci ani, în modul în care a evoluat cota de piață, va exista doar un operator pe piață. În ceea ce privește piața de broadband fix, în prezent, cel mai mare dintre operatorii mari este de cinci ori mai mic decât operatorul care este propus a fi reglementat. Orange nu este de acord cu abordarea prezentată anterior, prin care reglementarea este echivalentul penalizării. Prin reglementarea supusă discuției, doar se asigură dreptul operatorilor de a cumpăra un serviciu la un preț corect. În situații similare pe piețele din Europa, nu s-au observat repercusiuni pentru operatorii care au oferit un astfel de acces sau operatori de tip acces seeker care să prospere mai mult decât operatorul care a acordat acest acces. Orange dorește să cumpere un serviciu de la un operator care poate să îl ofere, un serviciu pe care l-a cerut în mod corect, comercial, și care le-a fost refuzat fără motiv. Totodată, este un serviciu pe care însuși operatorul care nu dorește să-l dea îl folosește de la alți operatori din alte state europene la prețuri corecte. În trecut, în România, au existat astfel de acorduri pe piața de gros a serviciilor de telefonie mobilă. Aceste acorduri nu au împiedicat operatorii să investească în propria rețea. De asemenea, acordurile de acces la rețeaua altor operatori din alte țări încheiate de Digi nu îi împiedică, din contră, îi încurajează să investească în propria lor rețea.

Potrivit răspunsului reprezentantului Orange la întrebarea adresată de CEO Digi Romania privind ultima solicitare de acces, cea mai recentă solicitare de acces la rețeaua Digi a fost transmisă verbal de Orange Romania în urmă cu aproximativ un an, iar, în scris, în anul 2022, fără răspuns. CEO Digi Romania răspunde că, la rândul său, Digi a solicitat acces pe stâlpi, infrastructură mobilă și a primit un răspuns similar.

CEO Digi Romania îl întreabă pe reprezentantul Orange dacă Digi a împiedicat în vreun fel intrarea Orange într-o localitate, pe o piață sau la anumiți clienți și dacă există situații în care Orange decide să nu investească doar pentru că Digi este deja prezent acolo.

Reprezentantul Orange arată că reglementarea se aplică în mod judicios localităților unde intrarea pe piață este dificilă, în special în cazul celor mici, cu locuințe preponderent individuale.

CEO Digi Romania precizează ca toți operatorii trebuie să opereze eficient, dezvoltând rețele de la mare (densitate mare, eficiență maximă) la mic. Acesta menționează că decizia Digi a fost de a investi în ultimii 10 ani, în anii 2022-2023 finalizând în mare dezvoltarea și construcția rețelei, în prezent ritmul de a investi fiind încetinit, pentru că nu mai e ce investi; în același timp, el a subliniat că a fost decizia deliberată a celorlalți operatori de a nu face acest lucru, deși sunt în continuare liberi să investească.

Reprezentantul Orange răspunde că intenționează să investească, dar dă exemplul unei localități mici în care Digi a construit deja rețeaua. Pentru Orange, costul de dezvoltare, raportat la un număr inițial de zero clienți, ar face investiția nerentabilă. Prin serviciul de acces reglementat achiziționat de la Digi, Orange ar putea obține o bază minimă de clienți, reducând astfel efortul financiar de intrare, vizând atât acei clienți, cât și utilizatori suplimentari neacoperiți în prezent.

Un reprezentant Digi Romania intervine și întreabă de ce în lista de localități eligibile se regăsesc și municipii mari, precum Oradea și Craiova, în condițiile în care Orange invocă localitățile cu un singur operator.

Directorul Direcției Reglementare Economică ANCOM explică faptul că reglementarea a vizat localitățile unde gradul de suprapunere a rețelelor operatorilor este sub 30%. Există, așadar, și localități cu doi operatori, dar cu o suprapunere redusă a rețelelor prezente.

Consultantul Digi Romania întreabă de ce argumentul Orange este considerat mai important decât cel al Digi, reamintind că Digi a investit în localități chiar și atunci când nu avea niciun abonat, suportând costuri mari, gândind pe termen de 20 de ani, în timp ce Orange condiționează investiția de existența unei baze inițiale de clienți. Acesta solicită o justificare legală și conceptuală pentru care Orange are dreptul să ceară această reglementare, în condițiile în care toți ceilalți operatori care au intrat în localități rurale mici și-au asumat riscuri.

Directorul Direcției Reglementare Economică ANCOM răspunde că, din punct de vedere legal, reglementarea a plecat de la deschiderea rețelei operatorului aflat în poziție de monopol – beneficiind de avantajul primului intrat și cu toți clienții posibili, la data respectivă, conectați - pentru ca ceilalți să poată avea un minim de clienți, scopul fiind de a investi ulterior în propriile rețea.

Reprezentantul Vodafone Romania ia cuvântul, apreciind eforturile ANCOM cu privire la analiza de piață și punctând faptul că reglementarea este necesară. Sunt aduse ca argumente faptul că operatorul propus a fi reglementat a beneficiat în trecut, la rândul său, de acces reglementat pe piața de acces mobil și, de asemenea, beneficiază în prezent de acces fix reglementat în alte state europene, fapt ce nu l-a împiedicat să susțină o dezvoltare ulterioară. În lipsa acestei reglementări, având în vedere gradul de concentrare a pieței și cota de piață a Digi Romania, în cinci ani, va exista un singur operator pe piață. Pentru o dezvoltare durabilă a serviciilor de comunicații din România, Vodafone consideră că deschiderea accesului la această piață este esențială.

Reprezentantul Orange solicită și primește din partea ANCOM explicația și confirmarea că prevederile art. 6 alin. (1) vizează atât buclele locale care necesită doar activarea, cât și cele care necesită instalarea ultimului segment de drop și conectarea la rețea, în timp ce alin (2) se referă la buclele locale noi care pot fi puse la dispoziție dacă se instalează pe o distanță de 30 m în aria de acoperire a rețelei Digi, adică în zona de acoperire în care se pot oferi servicii.

Referitor la art. 6 alin. (2), având în vedere că 99% dintre localități sunt în mediul rural, reprezentantul Vodafone propune, din considerente tehnice, extinderea distanței segmentului de drop de la 30 m la 100 m, deoarece 30 m sunt insuficienți. Reprezentantul Orange este de acord și propune extinderea distanței chiar și până la 150 m.

Consultantul Digi Romania menționează că Digi nu a avut la dispoziție timpul necesar pentru a analiza sinteza observațiilor și modificările propuse ca urmare a observațiilor primite de Autoritate și solicită ANCOM să ia în considerare și alte observații dacă și când vor mai fi transmise de Digi. De asemenea, Digi solicită prelungirea termenului de 4 luni de la data intrării în vigoare a deciziei pentru publicarea ofertei de referință, având în vedere amplexarea proiectului și faptul că societatea

nu dispune de resurse umane și de timp pentru a se încadra în cele 4 luni. Reprezentantul Digi consideră rezonabil un termen de minim 8 luni pentru publicarea ORA, precizând că nu a transmis această observație în perioada de consultare publică deoarece a considerat că reglementarea nu se va adopta. Totodată, acesta subliniază că, în conformitate cu procedura de consultare, Autoritatea este obligată să ia în considerare observațiile suplimentare primite în timpul ședinței de Consiliu Consultativ.

Reprezentantul ANCOM răspunde că termenul de consultare de 3 luni a fost suficient pentru formularea observațiilor față de propunerile de reglementare publicate de Autoritate încă din data de 14 martie, observațiile formulate în timpul ședinței de Consiliu Consultativ fiind necesar a se referi la modificările și propunerile noi care apar în documente față de forma supusă consultării publice, pentru a fi luate în considerare.

Președintele ANCOM intervine și amintește că Autoritatea a acceptat extinderea termenelor de consultare publică, pentru a oferi operatorilor timp suficient pentru pregătirea observațiilor, motiv pentru care a primit din partea Comisiei Europene solicitări de clarificare privind prelungirea termenului de consultare pentru aceste proiecte de decizii.

În continuare, reprezentantul ANCOM menționează că atât solicitarea Digi de extindere a termenului de publicare a ofertei de referință (ORA), cât și solicitările Orange și Vodafone de mărire a distanței segmentului de drop, în cazul clienților potențiali care nu sunt conectați, dar sunt în aria de acoperire a rețelei Digi Romania, sunt consemnate, urmând a fi analizate de Autoritate.

Reprezentantul Orange solicită ca precizarea privind principiul de nediscriminare față de serviciile auto-furnizate să apară explicit la art. 5 din Decizia SMP, la capitolul V.

Digi Romania intervine pentru a preciza că se opune solicitărilor din partea Orange și Vodafone de a adăuga noi remedii. Conform analizei cost-beneficiu a ANCOM, remediile propuse deja sunt proporționale.

ANCOM răspunde că solicitarea formulată nu a adus în discuție un remediu nou, ci o clarificare la remediile deja publicate în proiectele de decizie supuse consultării publice.

Reprezentanții Vodafone și Orange solicită stabilirea unui termen maxim, de exemplu de 6 luni, pentru intrarea în vigoare a ofertei de referință (ORA), pentru a asigura o predictibilitate operatorilor, precum și includerea în decizie a detaliilor privind procesul de consultare a ofertei de referință.

Solicitarea este consemnată de reprezentanții ANCOM, cu mențiunea că termenul de consultare publică a ORA nu este o obligație a Digi, de aceea nu este inclus în proiectul de decizie. Procesul, respectiv termenul, de consultare publică a ORA este controlat de ANCOM, nu de Digi, și din acest motiv procedura și termenul de consultare a publică a ORA nu apar menționate în decizie, ci doar în Expunerea de motive.

Reprezentantul Vodafone consideră că pragul de cel puțin 10% de creștere a tarifelor de acces incluse în ORA, introdus în proiectul de decizie, la art. 32, alin. (4), nu e relevant dacă nu este însoțit de situația reală a tarifelor/marjelor de tarife din acest sector. Tarifele de acces la bucla locală nu sunt reglementate, ci stabilite pe niște principii mari, iar majorarea tarifelor este un element esențial pentru beneficiarii de acces pentru că și ei, la rândul lor, vor trebui să transfere această creștere, probabil, către clienți, iar acest lucru nu se poate face nicidecum în termen de 25 de zile. Astfel, este necesar ca orice modificare a tarifelor să fie publicată pe site-ul Digi cu 6 luni înainte de aplicare. Trebuie luat în calcul că, la rândul lor, operatorii au obligația de a notifica clienții cu 30 de zile înainte, în cazul majorării tarifelor pe piața cu amănuntul. Chiar dacă modificările nu sunt semnificative (de exemplu, 2%), acestea pot fi însă dese (o dată la 2 luni), ceea ce va determina, în final, o modificare semnificativă.

Reprezentantul ANCOM explică că intenția Autorității a fost de a clarifica prevederea care privește „modificările semnificative”, exprimare inclusă în textul inițial al proiectului de decizie. Conform testului monopolistului ipotetic care se aplică la definiția pieței, o modificare mică, dar semnificativă a tarifelor este de 5-10%. Totodată, acesta precizează că art. 32 alin. (4) care conține această prevedere trebuie citit în corelație cu alin. (1-3) de la același articol. În ceea ce privește riscul ca

operatorul cu putere semnificativă să decidă majorări mai mici de 10%, dar regulate ale tarifelor de acces, ANCOM a plecat de la judecata de valoare conform căreia operatorul respectiv nu va modifica ORA la cea mai mică variație a costurilor. Realizarea ORA necesită resurse importante, iar modificarea ei nu va fi fezabilă la orice fluctuație de tarife. Astfel, termenul de 6 luni pentru anunțarea oricărei modificări a tarifelor de acces nu este rezonabil și justificat. În final, se precizează că observațiile sunt consemnate de ANCOM.

Reprezentantul ANISP apreciază că multe dintre argumentele partenerilor de discuție au și o altă perspectivă, întrucât nu sunt complete, iar, în acest context, ANCOM poate interveni pentru a completa cu informațiile transmise de operatori de-a lungul timpului. De exemplu, acesta arată că, deși Digi Romania susține că nu s-a plâns de alți operatori, totuși au existat solicitări de acces din partea Digi la alte rețele, motivate prin prisma beneficiului pentru utilizatorul final, argument care nu mai este acceptat în momentul în care același operator trebuie să-și deschidă propria rețea. Reprezentantul ANISP reamintește și faptul că Digi (RCS&RDS, la acel moment) s-a opus intrării pe piața de internet a operatorilor mici, existând inclusiv acțiuni în instanță, iar ulterior a dezvoltat cu succes un model de business similar. În ceea ce privește barierele la intrarea pe piață, acesta subliniază tendința de scădere a numărului de noi operatori, explicabilă mai ales prin modelul „gravitațional”, care avantajează operatorii cu rețele mari și baze extinse de utilizatori. Referindu-se la comportamentul abuziv al Digi, el mai menționează refuzul acestui operator de a face peering, cu efectul de a îngreuna comunicarea între utilizatorii diferitelor rețele. Totodată, acesta susține că este de acord cu propunerea Digi de a măsura rezultatele/efectele reglementării actuale, întrucât acestea ar putea fundamenta ulterior o reglementare mai amplă.

Reprezentantul Vodafone intervine pentru a preciza că Vodafone a solicitat în mod oficial accesul la rețeaua Digi, la sfârșitul anului 2023.

Reprezentantul Enigma System apreciază efortul ANCOM pentru o nouă reglementare și precizează că în decizia cu caracter normativ, inserarea numelui unei persoane juridice înseamnă că este emisă „intuitu personae”, ceea ce, în opinia sa, ar însemna că nu se respectă normele de tehnică legislativă, și de aceea consideră că ar trebui scoasă denumirea companiei Digi Romania din decizia cu caracter normativ. Un reprezentant ANCOM intervine pentru a răspunde punctual, precizând că se va verifica din nou, pentru că în ultima versiune a deciziei nu mai apare denumirea companiei. Reprezentantul Enigma-System apreciază că, în acest caz, ar trebui modificată sinteza observațiilor, întrucât documentul include această observație, însă nu este reflectată modificarea și nu este precizat că ANCOM a acceptat această observație. De asemenea, reprezentantul Enigma System menționează faptul că, din expunerea de motive, nu rezultă că ANCOM ar fi realizat un test de substituibilitate între concurența pe infrastructuri și, respectiv, concurența pe servicii furnizate prin aceeași infrastructură. Astfel, am fi aflat ce rezultate s-ar obține prin concurența pe infrastructuri versus concurență doar pe servicii. De asemenea, lipsește un test de substituibilitate între Digi și alți furnizori de rețea care, de asemenea, sunt unici într-o localitate. Totodată, acesta consideră că nu au fost prezentate cauzele care au dus la necesitatea acestei reglementări ex-ante și întreabă dacă au existat litigii sau reclamații. O altă întrebare este legată de motivul neinclunderii în lista de localități a acelora din PNRR. Un alt punct care nu se regăsește în decizia cu caracter individual este legat de perioada minimă contractuală pentru serviciile de acces local la nivel de gros. Totodată, acesta întreabă dacă bucla locală de fibră optică poate fi folosită și pentru uzul propriu al beneficiarului, adică al acelui furnizor de rețea și servicii care solicită acces lui Digi. Ultima întrebare este legată de perioada de aplicare a acestor decizii ex-ante, dat fiind că, în cazul care se rezolvă problemele identificate, decizia ex-ante trebuie oprită.

Directorul Direcției Reglementare Economică ANCOM răspunde că reglementarea nu va fi pentru totdeauna, deoarece Autoritatea are obligația de a o revizui la cinci ani de la emiterea deciziei, cu posibilitatea de a o modifica mai repede dacă situația de pe piață o impune, ANCOM colectând anual date din piață, în scopul monitorizării acesteia. În ceea ce privește localitățile din PNRR care nu au fost luate în calcul, acelea sunt localități „albe”, în care nu sunt furnizate deloc servicii de comunicații electronice și în care vor fi asigurate astfel de servicii pe baza unui ajutor de stat gestionat de Autoritatea pentru Digitalizarea României. Totodată, din analiza ANCOM au fost exceptate toate localitățile care au primit ajutor de stat pentru că, în toate localitățile respective,

operatorii care au dezvoltat rețea au deja impuse obligații de acces prin intermediul altor reglementări. În ceea ce privește termenele contractuale, acolo unde nu se fac referiri exprese, acele detalii vor fi incluse în oferta de referință (ORA) sau negociate între părți. În ceea ce privește analiza de substituibilitate, aceasta este realizată atunci când se face definirea pieței și trebuie luate în considerare acele servicii și produse care se intercondiționează în piața respectivă. Ca două rețele să concureze, acestea trebuie să se afle în aceeași zonă geografică. Substituibilitatea dintre rețele existente și serviciile furnizate pe infrastructură se poate analiza când există astfel de servicii. Substituibilitatea de genul acesta s-ar fi putut face dacă exista acces la bucla locală și existau operatori care aveau acces și puteau furniza în aval, pe piața de bitstream, astfel de servicii. În acest caz, se putea realiza o analiză de substituibilitate între serviciile de tip bitstream oferite de proprietarul rețelei și serviciile de bitstream oferite de alți operatori (prin intermediul accesului fizic la rețeaua reglementată).

În lipsa altor observații din partea participanților pe marginea proiectelor de decizie dezbătute, **președintele** ANCOM precizează că ANCOM va pregăti documentația pentru a fi transmisă spre analiză Comisiei Europene.

În lipsa oricăror intervenții la punctul 5, Diverse, **președintele** ANCOM declară închisă ședința.